

Ontwikkelingssamenwerking ter discussie in het WRR-rapport “Wereldwijd zijn we een kleine speler”

Ontwikkelingssamenwerking moet ter discussie worden gesteld. Na de presentatie van het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) op 18 januari, is de mediadiscussie losgebarsten. Moeten ngo's blijven bestaan? Wat is het nut van Nederlandse hulp? En hoeveel landen kunnen we helpen? Peter van Lieshout, hoofdauteur van het WRR-rapport gaat in LUX in debat met Harm Evert Waalkens en Jack van Ham.

Sinds de presentatie van het WRR-rapport debatteert Peter van Lieshout één of twee keer per dag over zijn bevindingen. Zelfs op carnavalsmaandag laat Van Lieshout zien hoe belangrijk het voor hem is. “Het is tijd voor een nieuwe fase”, geeft Van Lieshout aan. “Het ontwikkelingsbeleid zou meer over ontwikkeling moeten gaan. Het zou de sector goed doen om concrete debatten te voeren over wat de meest effectieve manier van ontwikkelingssamenwerking is. Er is geen standaard formule voor interventies. Je moet kijken waar je het meeste verschil kunt maken. Dus niet zeggen: alle kinderen moeten naar de basisschool. Op veel plaatsen is dat een veredelde kinderopvang en geen effectieve manier van educatie.”

Een ander belangrijke aanbeveling uit het rapport is om minder landen te helpen. “Het is beter om specifieker per land te kijken wat er nodig is en daar serieus op in te gaan.” Dit past niet binnen het huidige beleid van de Tweede Kamer. “Je kunt niet vanuit Den Haag een paar thema's bedenken, zoals gender en educatie, en die wereldwijd veranderen. Het is belangrijk om naar de context van een land te kijken. De rol van ontwikkelingssamenwerking in Nederland moet opnieuw vorm krijgen.”

Sara Kinsbergen, onderzoeker op de Radboud Universiteit naar particuliere initiatieven, heeft een punt van kritiek op het rapport. “Er moeten minder landen worden geholpen, minder thema's behandeld en geen directe armoedebestrijding plaatsvinden. Ik lees hier: er moeten minder particuliere initiatieven komen. Ze mogen er wel zijn, maar dan onder een aantal voorwaarden. Dit klinkt als een gedoogbeleid, net als bij de coffeeshops.” Peter van Lieshout vindt dat Kinsbergen hier een punt heeft. “Je zou het moeten toejuichen als particulieren zich willen inzetten. Tegelijkertijd is het belangrijk om naar de continuïteit te kijken. Afrika moet een speeltuin worden voor onze hoge middenklasse. Misschien moet de overheid meer faciliteren en tegelijkertijd hogere eisen stellen.”

Marc Broere, hoofdredacteur van Vice Versa, vindt dat het rapport de sterke kant van ontwikkelingssamenwerking over het hoofd ziet. Daarbij spelen niet-gouvernementele organisaties een grote rol. “De kracht van ngo's is dat zij zich met het brede kader bezighouden. Door zaken als millenniumdoelen worden ngo's veel te ver ingeperkt. Ze moeten juist verschil kunnen maken en hun mandaat terug krijgen. Daardoor kunnen ze een kleurrijke speler worden.” Van Lieshout vindt dat Broere de punten van kritiek op ngo's uit het WRR-rapport niet te negatief moet zien. “Ngo's moeten een nieuwe invulling krijgen. Ze hoeven niet ter discussie te staan. Wel is het belangrijk de rol van de overheid bij deze zogenaamde niet-gouvernementele organisaties kritisch te herzien.”

Tweede Kamerlid Harm Evert Waalkens van de Partij van de Arbeid noemt als positief punt uit het rapport, de benoemde rol die Nederland heeft. “Je bent maar een hele kleine speler in de wereld. We moeten samenwerken in Europa. We zijn te terughoudend in het vertrouwen in donoren.” Jack van Ham, directeur van ICCO, geeft aan: “Verhoudingen zijn

veranderd. Je kunt vanuit Nederland niet de armoede in de wereld oplossen.” Toch is Van Ham het met veel zaken uit het rapport niet eens. “Ik vind dat Nederland een goede traditie van ngo’s heeft opgebouwd. Het is juist de kracht dat ze door de overheid gesubsidieerd worden.” Van Lieshout denkt daar anders over. “Ook in Afrika ontstaat de weerstand tegen ngo’s om zich met hun agenda’s te bemoeien. De verantwoording is scheef. Afrikaanse overheden moeten wel verantwoording afleggen aan ngo’s maar andersom geldt dit niet.”

Van Ham concludeert hieruit dat ngo’s volgens Van Lieshout net zo goed kunnen stoppen. “Dat is niet terecht”, zegt Van Lieshout. “De constructie wat een ngo inhoudt moet veranderen.” Waalkens vindt dat doel en middel door elkaar worden gehaald. Dit terwijl ze in elkaars verlengde zouden moeten liggen. Ook dit klopt niet volgens Van Lieshout. “Het laatste wat we willen is scheiding tussen uitvoering en beleid. De beleidsuitvoering moet in het land zelf gebeuren, daar gaat het om. Op die manier moet het gedecentraliseerd worden. Het gaat om goed management van het beleid. Eigenlijk zijn we het niet oneens met elkaar.”

Datum: 15 februari 2010

Sprekers: Professor Peter van Lieshout, hoofdauteur ‘Minder pretentie, meer ambitie’

Sara van Kinsbergen, onderzoeker CIDIN

Marc Broere, hoofdredacteur Vice Versa

Harm Evert Waalkens, Tweede Kamerlid Partij van de Arbeid

Jack van Ham, directeur ICCO

Gespreksleiding: Lau Schulpen, onderzoeker CIDIN

Verslag: Marloes Hamelink